

פורים (6)

פורים, על שם הפור

נקודה זה טמונה גם בעצם שמו ומהותו של יום זה, "פורים", על שם הפור. שלכאורה אין דבר טבעי יותר מגורל, שהרי לעולם יצא פתק אחד מתוך הגורל ואם כן ניתן לכאורה לטעות כי אך במקרה יצא פתק זה דוקא. אולם מכמה דוגמאות מהתורה ומהנבאים אנו רואים, כי אדרבה, גורל הוא בטוי לפעולתו של הקב"ה בכבודו ובעצמו. זהו הביאור שעל פי גורל נחלקה הארץ לשבטים. שהנה כל שבט ושבט דרש לעצמו את החלקים המובחרים, כגון ליד הים וכיו"ב. עד שקם אחד השבטים ואמר אין אני חפץ בהכרעה אלא ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו. ומהי הכרעת הקב"ה בכבודו ובעצמו, הגורל. וכן מצינו בשני השעירים, אחד לה' ואחד לעזאזל. אין כהן שיכול לקחת שעיר ולשלוח אותו לעשו זו ע"ז. זאת יכול רק הקב"ה ולכן הוא מצוה לעשות גורל. וכמו"כ מצינו גם בספר יהושע (פ.ז), שם מסופר שבני ישראל מעלו בחרם ויהושע ערך גורל כדי לגלות את האשם. הגורל גילה שהמועל הוא עכן. והנה אכן טען ליהושע שכיון שכל שמות בני ישראל הוכנסו בגורל הרי מישוהו מהם היה חייב לעלות בגורל. ועדיין אין מגלה שהוא מעל בחרם. ולכן אמר לו יהושע: "בני שים נא כבוד לה' אלוהי ישראל" (יהושע ז.ט), תודה על האמת ואל תוציא לעז על הגורל, כיון שהגורל הוא דבר ה' (מדבר"ר פכ"ג. ו).

מכל אלו רואים אנו כי ביטוי לפעולת הקב"ה בתוך הטבע, בתוך המקרה הוא דוקא ע"י גורל. זוהי המהות של פורים על שם הפור. וזו המצוה הראשונה של פורים, קריאת המגילה שהיא מגלה לנו את המהות של העולם. המהר"ל אומר (תפארת ישראל ריש פרק נג), שכאשר הקב"ה חתם את ישראל למיתה הרי זה נחשב למיתה ממש. אחר כך ברא הקב"ה עם חדש עם קבלת תורה מחודשת. חג פורים מגלה לנו לא רק את האהבה הגדולה שהתעורר בשעת הסכנה, אלא את כל מהות העולם את מה שכל אחד צריך לחשוב כאשר הוא שותה כוס מים ומברך "שהכל נהיה בדברו". המגילה מגלה את הקירבה הגדולה ביותר להקב"ה הקיימת בעולם הטבע. העוצמה של פורים נמצאת בטבע.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פורים"

זנב לושתי, עיכוב משמים

ואת אשר נגזר עליה (א.ב)

הבה נתבונן, ושתי המלכה מכינה עצמה כבר ימים מספר לעת הזאת, שהרי אמרו רבותינו, ששניהם, אחשוורוש וושתי התכוונו בעשית הסעודה לדבר עבירה, שלכך עשתה משה נשים ליד משה הגברים כדי

לעורר בלבם לדבר על נשותיהם ולגרום שאחשוורוש יזמינה ויביאה אל המשתה. ומובן מאליו שהתכוונה כבר מזמן ועידנים ליום זה, והכינה עצמה בכל ההכנות הנצרכות לזה, שהרי עומדת לבוא לפני כל השרים וכל העמים להראות את יופיה, ודאגה שלא יהיה לה שום דבר שיעכב אותה מלממש את חפצה ורצונה, ואין דבר עומד בפני הרצון. והנה כאשר הגיע היום המיוחל, שמחה גדולה אפף אותה שהנה בעוד שעות מספר תבוא לפני כולם ותראה להם מי זאת היפה מכולם, ולא היה נראה לה שיכול להיות עיכוב כל שהוא להופעה זו. אך "יושב בשמים ישחק ה' יעלג למו", זנב אחד והכל נגמר, צרעת אחת והכל נעצר.

הכל משמים

עלינו להתחזק מזה באמונה ובטחון. פעמים רבות קורה שאדם מתכנן פגישה, מתכנן נסיעה, מזמין תור לרופא וכו', ועושה בשביל זה הכנות ארוכות, כבר חודשים רבים קודם לכן מתכנן ומזמין את הדבר ההוא, כדי שלא יתפס אותו יום, אותו רופא.... ומבטל מאותו יום כל הדברים היכולים להפריע לו להיפגש, לנסוע... ומכין את עצמו הן הכנה גשמית והן הכנה נפשית והנה לפתע, בדיוק כמה דקות קודם, קורה עיכוב לא צפוי אשר לא מובן איך נהיה הדבר ההוא, ונמצא הוא בצער ועוגמת נפש, מתחיל לחשוב אולי הייתי עושה כך או כך, לא היה קורה את העיכוב. אך שוכח הוא, שיש לעולם מתכנן טוב יותר ממנו, גדול ממנו, וחכם ממנו, והוא ורק הוא יודע את הטוב בשבילו, ואם רואה עיכוב זהו אות משמים שאין הדבר ההוא טוב בשבילו.

ספר "אוצרות התורה, פורים"

בין "שאלתי" ל"בקשתי"

ותען אסתר המלכה ותאמר אם מצאתי חן בעיניך המלך ואם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי

(א.ז)

מה בין "שאלתי" לבין "בקשתי", ומדוע נקטה אסתר שאלה בהתייחסה לנפשה, בעוד לגבי עמה נקטה לשון בקשה? יש לומר: כאשר אדם אומר לחבירו כי היה מעוניין לקבל ממנו דבר מה, הרי ניתן לומר כי הוא מבקש מחבירו דבר, ולחליפין אפשר לומר שהוא שואל מחבירו דבר. ויש הבדל בין שתי הלשונות: ההגדרה 'שאלה' מתאימה לאדם השואל מחבירו הלואה קטנה או טובה כלשהי, ואומר לו: אם תעשה עימי את הטובה שביקשתיך, הרי מה טוב ותבוא עליך ברכה, וגם אם לא תמלא את שאלתי, משום שלא תוכל או אף אם לא תרצה לקיימה, גם כן טוב. אולם הגדרה 'בקשה', היא כאשר אדם מבקש מחבירו שיציל אותו מאסון כלשהו, או

ומי שחי בהרגשה שהכל מגיע לו, לעולם לא ידע שבעה ולעולם לא ידע שמחה.
ומתוך האור "מגילת אסתר"

הלכה: זמן קיום סעודת פורים

כתב הרמ"א (סי' תרצה ס"ב): ונוהגים לעשות סעודת פורים לאחר מנחה וכו' ורוב הסעודה צריכה להיות ביום ולא כמו שנוהגין להתחיל סמוך לערב ועיקר הסעודה היא ליל ט"ו. ובפסקי תשובות (אות ה) כתב: ויש שכתבו להליץ בעד המנהג שנוהגין להתחיל סמוך לערב ועיקר הסעודה עושין בליל ט"ו (והטעם הוא כיון שהתחיל באותו רגע, אף שנמשך אחר הזמן נגרר הכל אחר זמנו). ודע, כי אף שלא נהגו לעשות עיקר הסעודה בשחרית, כיון שעסוקים במשלוח מנות, מ"מ ע"פ קבלה צריכה להיות הסעודת פורים בשחרית דווקא, לכן נכון למי שהיכולת והזמן בידו להרבות גם בסעודת שחרית בבשר ויין ונרות דולקות ולכוון לצאת בה ג"כ ידי חובת סעודת פורים.

פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: מחשבות על חבר שומרות על הקשר

ספר "שמחה"

חקירה: משלוח מנות: המצוה בשליחות המנות (פעולה), או שחבירו יקבלן (תוצאה) (באר היטב או"ח תרצה-ז. המידות לחקר י-יח: תוצאה, וקונטרס אב ישראל נה-א חקר בזה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אסרה תורה

מלומד יהודי חיבר ספר בשם 'מלאכת מחשבת', שהכיל ביאורים על התורה ברוח הפילוסופיה והמחקר המדעי. שלח את ספרו לאחד מגדולי התורה. החזיר לו הלה את הספר בצירוף הערה: מלאכת מחשבת אסרה תורה.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף יז)

שבת שלום, פורים שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר.

שילוח לו סכום כסף שיציל אותו ממיתה וכיליון. כאשר ב'בקשה' המדובר, הרי המבקש לא יעזוב אותו, אלא יפציר בו בבכיות ובדמעות שימלא את בקשתו. ואם כן, זה מה שמתכוונת אסתר לומר כאן למלך אחשוורוש: "נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי", כלומר: לגבי נפשי, אין זה אלא "שאלה", אם תרצה להציל את נפשי וחיי ממיתה ואת נשמתי מחרפה ואבדן, הרי תבוא עליך ברכה, ואם לא תרצה להצילני, גם כן אקבל זאת, כי נכונה אני להקריב את נפשי וכבודי על מזבח עם ישראל, אולם לגבי עמי, הרי זו "בקשתי", שאותה אבקש ממך להציל את עם ישראל מכיליון ואבדון, ואם לא תמלא את בקשתי, אזי לא אעזוב אותך לא אניח לך לתת לכלות את עמי.

ספר "כמוצא שלל רב, פורים"

שמחה ומשתה ויום טוב (ז. יז)

השמחה היא אחת ממצוות היום המרכזיות של פורים. כמו כן מצינו בתורה מצות שמחה לגבי חג הסוכות (דברים טז. יד-טו): "ושמחת בחגך... והיית אך שמח", והרמב"ם (הילכות סוכה ח. יב) מגדיר אותו כיום שמחה יתרה. ברם ענין זה תמוה עד מאוד, כיצד ניתן לצוות על האדם להיות שמח, והלא אם לבו של האדם מלא עצב וצער כיצד יוכל לסלקם ולהסירם מלבו? אכן כן! כל עוד נגוע האדם בגאווה, לעולם לא תוכל השמחה לשרות עליו. בהיותו בעל גאווה הוא חש כי הכל מגיע לו, וממילא כל מה שיש לו לא מספיק לו. כל הכבוד והגדולה שהוא מקבל, לא מספיקים לו, כל הממון שהוא משיג, לא די לו, ומי שמרגיש חסר, לעולם לא ידע שמחה. זו היתה מדתו של המן: "כל זה איננו שווה לי" (ה. יג). כל העושר וכל הכבוד והגדולה לא מספיקים לו ולא מספקים אותו אם יש מישהו שאינו מכבד אותו כראוי, במקום לשמוח ולהינות ממה שיש, הוא ברוגז ומצטער על מה שאין. השמחה, יכולה לשכון רק אצל מי שהוא ענו ושפל. מי שחי בהרגשה אמיתית ששום דבר לא מגיע לו, תמיד הוא שמח בחלקו, גם המעט שיש לו, גורם לו שמחה וקורת רוח. נמצא שהענוה הוא תנאי לשמחה, ומקרא מלא הוא: "ויספו ענוים בה' שמחה" (ישעיהו כט. יט) ואומר האדמו"ר מאוד'רוב: מצינו רמז בכתוב: "והיית אך שמח" המילה אך באה למעט. וזהו שאומר הכתוב "והיית אך", אם תמעט עצמך ותנהג בענוה אזי מובטח לך שתהיה שמח. ואומר הגר"א: נאמר (קהלת יב): "לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו". האותיות המצויות לימינך של האות ל והאות ב בסדר הא' ב, הן: א ו-ך - "אך" והאותיות המצויות לשמאלן הן מ ו-ג - "גם", כאומר "אך" בא למעט ו"גם" בא לרבות. וזהו שרומז הכתוב: "לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו", החכם מנהיג עצמו במידת "אך", שממעט עצמו ומתנהג בענוה ושפלות. "ולב כסיל לשמאלו", הכסיל מנהיג עצמו במידת "גם", שבכל דבר הוא בא לרבות את עצמו.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr